

AUDICIÓ COMENTADA

Inspiració / Divinitat (XV)

Un Rèquiem revolucionari i romàntic

Oriol Pérez Treviño

La mort s'erigeix com un dels més grans interrogants de la vida humana. Hi ha qui ha dit que és, en efecte, el més gran, un misteri sublim davant del qual el món de les arts no ha estat indiferent. És més, fins i tot hi ha interpretacions que afirmen que la manifestació artística ha de ser compresa com un desafiament a la realitat de la mort en tant que l'obra vol perdurar més enllà de la desaparició del seu autor. Sabia de què parlava el novel·lista Gustave Flaubert (1821-1880) quan, segons sembla, en el seu llibre de mort, va afirmar: "Jo moro, però la meua d'Emma (la protagonista de *Madame Bovary*) seguirà vivint per sempre...".

El món de la música, òbviament, tampoc hi ha estat indiferent i, així, si existeix un gènere musical per excel·lència associat a la mort és el *Rèquiem* o missa de difunts. Després de la celebració d'una sessió, el curs passat, dedicada a l'excels *Rèquiem* de W. A. Mozart (1756-1791), hem cregut que era un bon moment per abordar, en aquest any 2020, tres dels *Rèquiems* més coneguts del romanticisme musical: els d'Hector Berlioz, Johannes Brahms i Giuseppe Verdi.

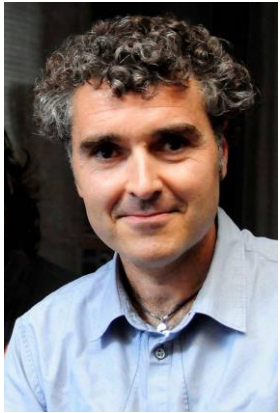
La historiografia musical ens ha llegat una imatge del compositor francès Hector Berlioz (1803-1869) com un personatge allunyat del món religiós i de l'espiritualitat, tot obviant com el romanticisme, en gran part, va ser una reacció en contra de la Raó objectiva i universal

característica de la Il·lustració, amb la qual s'assentaven els fonaments del materialisme i l'ateisme intensament difosos al llarg del segle XIX. No és casualitat que com a compositor revolucionari i romàntic que era, Berlioz decidís abordar la composició, al llarg de la seva carrera, d'importantes obres religioses, entre les quals la seva *Grande Messe des Morts* (1837) s'erigeix com una de les més destacades.

Trenta-cinc anys abans de la composició d'aquest *Rèquiem*, François-René de Chateaubriand (1768-1848) publicava *El geni del cristianisme* (1802), que va iniciar poc després de la mort de la seva mare. Va ser en el transcurs de la seva escriptura quan Chateaubriand va abraçar la fe cristiana: "Em vaig fer cristià. No vaig cedir, ho confesso, a grans llums sobrenaturals; la meua convicció va sorgir del meu cor: vaig plorar i vaig creure". Sembla que Berlioz, gran lector i lletraferit, va llegir l'obra de Chateaubriand i en va quedar colpit. En ella va trobar una important font d'inspiració per a la recerca de nous viarans expressius i de l'objectiu estètic per a una obra com aquesta *Grande Messe des Morts*.

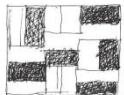
Estrenat el 5 de desembre, el mateix dia que va morir W. A. Mozart, a l'església dels Invàlids de París, Berlioz va revisar aquest *Rèquiem* en diferents ocasions i no dubtava en afirmar, en edat madura: "Si hagués de salvar una obra de totes les que he compost aquesta seria el *Rèquiem*".

Hector Berlioz: *Grande Messe des Morts*, H 75. Gabrieli. Worclaw Philharmonic Orchestra. Direcció: Paul McCreech. Signum Records, 2011

Oriol Pérez i Treviño (Manresa, 1972). Musicòleg i assagista. En l'actualitat és conseller editorial de la *Revista 440* i crític musical d'*El Punt Avui*. Des de l'any 2015 imparteix, dins de les activitats de l'Institut Art i Espiritualitat Sean Scully de Santa Cecília de Montserrat, el cicle *Inspiració / Divinitat*, amb el qual pretén

vincular obres i compositors canònics de la música clàssica occidental amb la divinitat i/o la seva experiència.

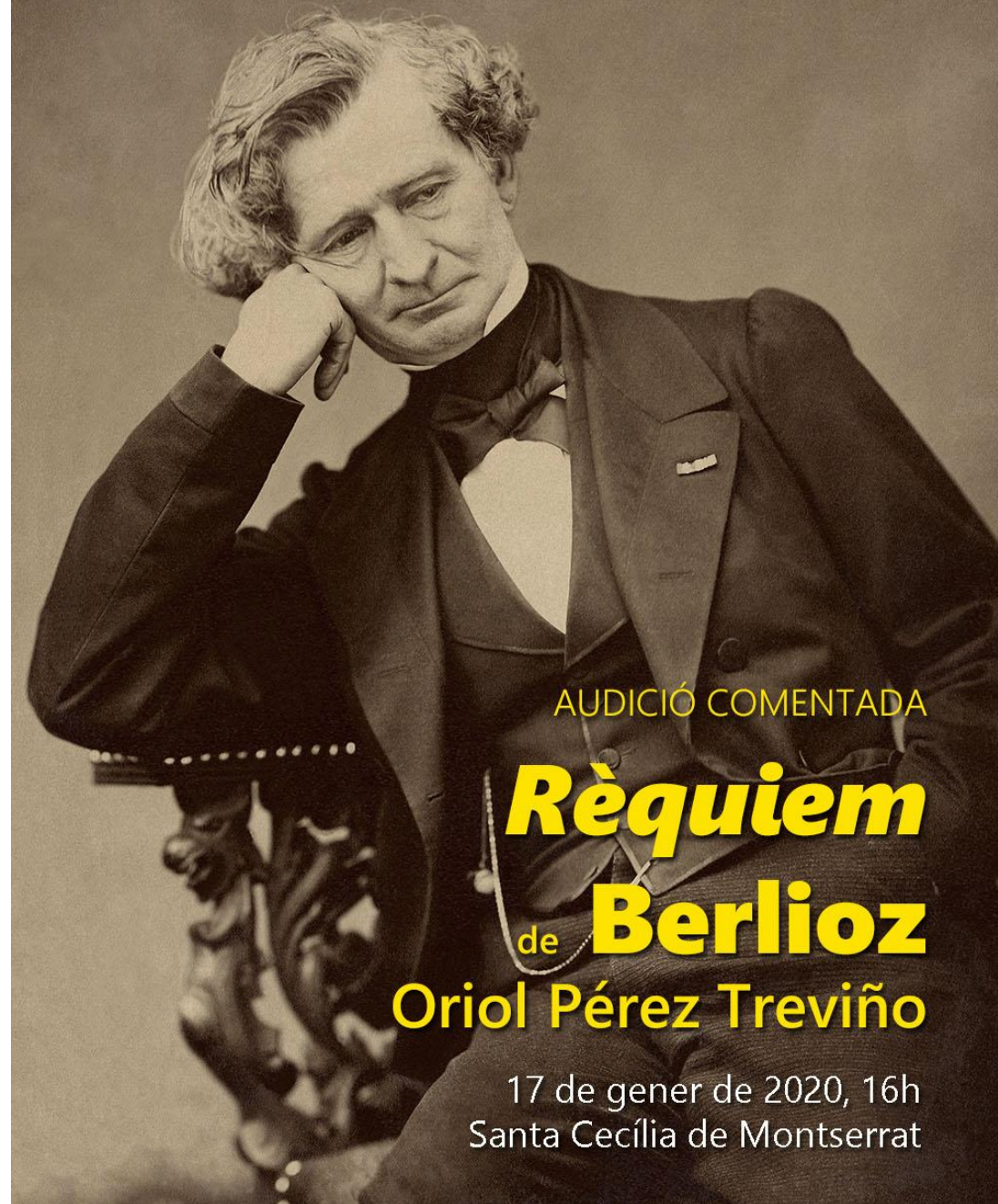

SANTACECÍLIA
DE MONTSERRAT
INSTITUT ART I
ESPIRITUALITAT
SEAN SCULLY

FUNDACIÓ ABADIA DE MONTSERRAT, 2025

Institut Art i Espiritualitat Sean Scully

AUDICIÓ COMENTADA

Rèquiem

de **Berlioz**

Oriol Pérez Treviño

17 de gener de 2020, 16h
Santa Cecília de Montserrat